Dosarul nr. 21r-389/23 (PIGD: 1-21172936-02-21r-31012023)
Judecător: Manoli Grigore (Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana)

**D E C I Z I E**
**În numele Legii**

28 martie 2024 mun. Chişinău
Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău
În componenţa:
Preşedintele de şedinţă Marcel Juganari
Judecătorii Elena Cojocari și Ion Bulhac
Cu participarea:
Avocatului Bajurean Ghenadie

Examinând în ședință deschisă, în ordine de recurs, recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 13-Chișinău, comisar principal de justiție, Saracuța Andrei, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 22.12.2022, prin care a fost admisă plângerea condamnatului Sîrghi Vasile, împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

**Cauza s-a aflat pe rolul:**
**- primei instanțe de la data de 24.11.2021 până la data de 22.12.2022;**
**- instanța de recurs de la data de 31.01.2023 până la data de 28.03.2024.**
**Procedura de citare legală a fost executată.**

Audiind participanții la proces, verificând probele prezentate prin prisma argumentelor recurentului, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

**C O N S T A T Ă:**

În data de 22.11.2021, condamnatul Sîrghi Vasile a înaintat judecătorului de instrucţie o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Înaintând prezenta plângere condamnatul Sîrghi Vasile a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor art. $473^2$ – $473^4$ din Codul de procedură penală.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 22.12.2022, plângerea semnată de condamnatul Sîrghi Vasile, împotriva administrației Penitenciarului nr. 13 – Chișinău și Penitenciarului nr. 4 - Cricova, privind constatarea deținerii în condiții contrare art. 3 din CEDO și reducerea pedepsei a fost admisă parțial. S-a constatat că, condamnatul Sîrghi Vasile, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarului nr. 4 – Cricova în perioada 14.05.2020-27.01.2022, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. S-a constatat că, condamnatul Sîrghi Vasile, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarului nr. 13 – Chișinău în perioada 27.01.2022-10.02.2022, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. De asemenea, cerința condamnatului Sîrghi Vasile, prin care a solicitat constatarea deținerii în condiții contrare art. 3 din CEDO și reducerea pedepsei pentru perioadele 13.01.2017 - 31.03.2017 și 17.04.2020 – 14.05.2020, în care a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 –Chișinău a fost respinsă ca fiind tardivă.

În data de 12.01.2023, reprezentantul Penitenciarului nr. 13-Chișinău a depus recurs, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 22.12.2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Sîrghi Vasile împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În motivarea recursului, partea recurentă a indicat că, Celulele corespund condiţiilor de detenţie şi sunt amenajate conform prevederilor anexei nr. 22, 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnaţi ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotarea celulelor din blocul de regim. în acelaşi context potrivit prevederilor pct. 466 a aceluiaşi act normativ, pe perioada toamnă iarnă temperatura aerului în spaţiile de locuit nu este mai mică de 18° C. Iluminarea este asigurat! atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice dotate cu becuri puterea căruia e de 100 W, celulele sunt amenajate cu prize. Aerisirea prin celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule şi ferestre de aerisire amplasate mai sus de uşa intrării în celulă. Celulele sunt asigurate cu closete care este despărţită de restul celulei printr-un perete. Totuşi, deţinutul este obligat să respecte regulile sanitar-igienice şi de igienă personală, să aibă un exterior îngrijit şi să păstreze îmbrăcămintea şi lenjeria de pat eliberată de administraţia penitenciarului, să menţină permanent curăţenia în încăperile de detenţie, în celule, după deşteptare să-şi aranjeze paturile conform modelului stabilit şi să facă pe rând curăţenie în celulă.

Deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai (lenjerie de pat, obiecte de primă necesitate igienică conform necesităţilor), sunt asiguraţi cu hrană caldă de trei ori pe zi, conform graficului prestabilit, gratuit, din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor stabilite prin Hotărârea Guvernului nr.

609 din 29.05.2006, în conformitatea cu Ordinul MJ RM nr. 512 din 26.12.2007 cu privire la aprobarea regulamentului privind organizarea alimentaţiei deţinuţilor din penitenciar şi Ordinului MJ RM nr. 100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deţinuţilor pentru cazurile excepţionale când aprovizionarea deţinuţilor cu hrană caldă nu este posibilă şi a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele.

Astfel, consideră că Sîrghi Vasile, pe perioada deţinerii în Penitenciarul nr.13-Chişinău, nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman sau degradant. Din aceste motive, consideră încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 22.12.2022, fiind una ilegală, emisă cu nerespectarea prevederilor legale.

***Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău***, examinând încheierea atacată prin prisma motivelor recursului invocat, audiind opinia participanților la proces, cercetând materialele cauzei, consideră necesar de a respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 13-Chișinău, comisar principal de justiție, Saracuța Andrei, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 22.12.2022, urmând a fi menținută, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 472 din Codul de procedură penală, încheierea instanţei privind soluţionarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătoreşti poate fi atacată de către persoanele interesate, în termen de 15 zile, cu recurs care se judecă conform prevederilor titl. II cap. IV secţ. a 2-a §2 din Partea specială.

Conform art. 439 alin. (2) din Codul de procedură penală, data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului şi retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător.

În acord cu art. 403 alin. (1) din Codul de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanţa de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Conform art. 404 alin. (1) din Codul de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât şi la pronunţarea sentinţei şi nu a fost informat despre adoptarea sentinţei, poate declara apel şi peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Conform art. 448 alin. (1) din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

În conformitate cu dispozițiile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

Conform art. 469 alin. (1) pct. $17^1$) din Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Conform prevederilor art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin. (1) pct. 1) şi 2) se efectuează în condiţiile prevăzute la art. 266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)–9), instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

Conform prevederilor art. $473^2$ alin. (3) din Codul de procedură penală, condamnații care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Conform art. $473^4$ alin. (3)-(5) din Codul de procedură penală, în urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.$473^2$ alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.

În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar

în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. $473^2$ alin.(3), preveniţii sunt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin. (5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.

Din materialele cauzei s-a constatat că, prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni din 19.07.2019, Sîrghi Vasile, născut la *****, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) și art. art. 27, 186 alin. (2) lit. b), c), d) din Codul penal, fiindu-i stabilită în baza art. 84 alin. (1), (4) din Codul penal, pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani 1 lună, în penitenciar de tip semiînchis.

Din materialele cauzei, se constată că Sîrghi Vasile s-a aflat în detenție în calitate de prevenit în Penitenciarului nr. 13 – Chișinău în perioada 13.01.2017 - 31.03.2017, iar în calitate de condamnat s-a aflat în detenție în Penitenciarului nr. 13 – Chișinău în perioadele 17.04.2020 – 14.05.2020 și 27.01.2022-10.02.2022, iar în Penitenciarului nr. 4 - Cricova s-a aflat în detenție în calitate de condamnat în perioada 14.05.2020- 27.01.2022.

Colegiul penal reține că, prin plângerea înaintată, condamnatul Sîrghi Vasile, a solicitat reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidența prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în temeiul art.$473^2$-$473^4$ din Codul de procedură penală, pentru aflarea sa în detenție în Penitenciarul nr. 13-Chișinău.

În cele ce succed, Colegiul penal reține prevederile Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, și anume pct. 464, potrivit căruia fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 $m^2$, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii, astfel, contrar celor expuse, studiind raportul prezentat de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța de fond, corect și-a întemeiat concluzia în baza rapoartelor organizaţiilor naționale și internaţionale ce țin de acest aspect.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza

standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

La constatarea condiţiilor de detenție, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza *Irlanda c. Regatului Unit*, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza *Ciorap c. Moldovei*, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza *Kudla c. Poloniei*, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei*, 13 septembrie 2005, § 80).

La caz, Colegiul penal reține că soluția instanței de fond este corectă cu privire la faptul constatării deținerii condamnatului Sîrghi Vasile în condițiile contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de vreme ce Curtea Europeană a drepturilor Omului a menționat de nenumărate ori în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că art.3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice.

Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțele și de comportamentul victimei (*cauza Mozerc. Republici Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, parag.117, cauza Rotaru c. Republicii Moldova, 15 februarie 2011, parag.30, cauza Ciorap c. Republici Moldova, 19 iunie 2007, parag.62*).

Subsecvent, Colegiul penal reține că argumentele invocate în cererea de recurs precum că, în perioada deţinerii petiţionarului în Penitenciarul nr. 13 – Chişinău în perioadele 17.04.2020 – 14.05.2020 şi 27.01.2022-10.02.2022, în calitate de condamnat, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante, urmează a fi respinse, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, au depăşit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de

severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În context, Colegiul penal precizează că, la materialele cauzei reprezentantul Penitenciarului nr. 13-Chișinău nu a prezentat careva probe pertinente care ar răsturna prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnatul Sîrghi Vasile, or în conformitate cu prevederile art. $473^3$ alin. (2) din Codul de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Așadar, contrar alegațiilor recurentului, Colegiul penal menționează că la examinarea plângerii condamnatului Sîrghi Vasile privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, instanța de fond nu a comis careva erori, or, încheierea contestată este una justificată și motivată.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

În final, Colegiul penal atestă că recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 13-Chișinău, comisar principal de justiție, Saracuța Andrei împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 22.12.2022, nu conține nici unul din temeiurile prevăzute de art. 444 din Codul de procedură penală pentru atacarea hotărârilor cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, fiind indicat doar dezacordul cu hotărârea contestată, cerințele înaintate nefiind motivate prin careva argumente plauzibile, fapt ce constituie temei de respingere a cererii de recurs ca fiind nefondată, cu menținerea încheierii în cauză.

Audiind participanții la proces, verificând probele prezentate prin prisma argumentelor recurentului, în conformitate cu art. art. 447, 449 alin.(1) pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

**D E C I D E:**

Respinge recursul directorului Penitenciarului nr. 13-Chișinău, comisar principal de justiție, Saracuța Andrei, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 22.12.2022, ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii contestate.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei: Marcel Juganari

Judecătorii: Elena Cojocari

Ion Bulhac